

Nokon sosiale rettar og moglegheiter når eit barn har fått diagnose.

BUP vår 2024

Diagnose innan autismespekter gjev ikkje automatisk rettar

- viktig å skildre behovet for hjelp i kvardagen
- kva som er dei daglege utfordringane.
- Dersom du tykkjer det er vanskelig å søke på eigahand, lurar på hva du kan ha krav på, eller treng hjelp til å klage til dømes på avslag, kan ein kontakte:

Pasient og brukerombudet.

Kvart fylke har eige ombud og dei skal gje rettleiing og hjelp i helserelaterte spørsmål:

<https://helsenorge.no/pasient-og-brukerombudet>

Gode råd i møte med det offentlege

- Be om eit møte med den eller dei ulike instansar, prøv å formidle kva behov de har; – i kva omfang, inkludert særskilde omsyn.
- Skriftleg/ be om referat – godta ikkje munnleg avslag og tilsagn.
- Ta kopi av alle brev du sender, ta vare på alle brev du mottek.
Noter dato, navn og tlf.nr. ved telefonkontakt
- Husk at de har innsynsrett.
- Bruk klageretten ved behov.

Helse og sosialtjenester

Tildelingskontor:

- Gje innbyggjarne ein stad å ta kontakt i høve helse- og omsorgstjenester.
- Tildelingskontoret svarar på spørsmål, gir rettleiing og tek imot søknadar om helse – og omsorgstjenester.
- Eit tverrfagleg team som tek hand om søknaden og fattar vedtak. Bestillinga går så til dei som er ansvarlege for å utføre tjeneata.

Ansvarsgruppe

- Kommunalt ansvar.
- Ikkje lovpålagt, men anbefalt som ei god arbeidsform/-verktøy, jfr. Statens helsetilsyn 98, Veileder i habilitering av barn og unge.
- Vanlig praksis/prosedyre med igangsetting når utredning er ferdig
- Bør opprettast så fort som mogeleg og fylgje personen gjennom heile livet.

IP- individuell plan

- <https://www.helsenorge.no/rettigheter/individuell-plan/>
- Alle som har behov for langvarige og koordinerte helse- og omsorgstjenester, har rett til å få utarbeida individuell plan. Planen skal kun utarbeidast dersom personen sjølv ynskjer det.
- jfr. [pasient- og brukerrettighetslovens § 2 – 5](#) og [helse- og omsorgstjenestelovens §§ 7 – 1 og 7 – 2](#).

Koordinator

- skal sørge for nødvendig oppfølging av den enkelte pasient eller brukar.
Koordinator skal også sikre samordning av tjenestetilbudet og framdrift i arbeidet med individuell plan.

Opplæringspengar,

jfr.forvaltningslova.§ 9-13

Kva?

- Dekker lønn og konkrete utgifter(t.d.reise og opphold) ved naudsynte opplæring/kurs for å ta seg av barnet
- Uavhengig av barnet sin alder og kor lenge opplæringa varer

Kvar?

- Opplæring/kurs ved godkjent helseinstitusjonar/ behandling som def. som spesialisthelstjeneste.
- Foreldrekurs ved spes.ped.kompetansesenter

Kven?

- Foreldre med barn med funksjonsnedsettingar/sjeldne diagnosar
Også barn over 18 år: Dersom foreldre er dei sentrale omsorgspersonane
- Andre t.d.: Besteforeldre, voksne søsken, sambuar der forelder er aleine om omsorg
Avgjerande: Kva slags omsorg vedkomande har for søkjar.

Korleis?

- Søknad og legeerklæring/dokumentasjon fra opplæringsansvarlig avdeling.
- Reise-/oppholdsutg: Fyll ut reiseregningsskjema. Legg ved stadfesting fra opplæringsansvarlig avdeling/institusjon og andre kvitteringer. Sendes Pasientreiser MR.
  - Krav om minimumsinntekt = Reglane for sjukepengar gjeld

Omsorgspengar

“hjemme med sykt barn-dager”

Hovedregel:

- Antall dager:
  - 10 dagar pr. kalenderår
  - meir enn to barn :15 dagar
  - aleine om omsorga: dobling

<https://www.nav.no/familie/sykdom-i-familien/nb/omsorgspenger>

Rett til omsorgspenger for auka antal dagar

Barn med funksjonsnedsettelse der det er markert høgare risiko for at foreldrene må vere heime frå arbeidet:

- 18 års aldersgrense
- Kvar av foreldrene 10 stønadsdagar ekstra for kvart barn med funksjonsnedsetting.
- Stønadsdagene kan fordelast mellom foreldre som ikkje bur saman
- Må føreåtsgodkjennast av NAV ved søknad

Grunnstønad – ekstrautgifter som fylgje av sjukdom, skade eller lyte

<https://www.nav.no/no/person/familie/grunn-og-hjelpestonad/grunnstonad>

- Kan bli gjeve for å dekke heilt eller delvis ekstrautgifter.
- Kven: Dersom du har nødsynte ekstrautgifter grunna varig sjukdom, skade eller lyte, dvs. utgifter som friske personer ikkje har.
- Faste satser, seks forskjellige satser. Skattefri ytelse.
- Kva utgifter? F.eks. Utgifter knytta til stor slitasje på kle, sko, sengetøy, ekstra vask, ekstra strømavg., tlf., kosthald ved diett, ekstrautgifter til transport

Enkelte diagnoser utløyser rett til grunnstønad etter fastsatte satser uten nærmere dokumentasjon av ekstrautgiftene (f.eks.cøliaki)

jamf: Lov om folketrygd kap.6:

- https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-02-28-19/KAPITTEL_5-2#%C2%A76-3

Yting og tjenester i høve pleie, tilsyn og hjelp til å utføre daglege gjeremål og fritid

- Hjelpestønad - meiomsorg
- Omsorgslønn - ei kommunal yting.
- Støttekontakt/ fritidskontakt
- Avlastning
- Brukerstyrt personlig assistent

Hjelpestønad

- Tar utgangspunkt i det særskilte behovet for meiromsorg (pleie- og tilsynsbehov).
- Behov for stimulering, opplæring og trening som skjer i heimen blir vektlagt
- Bruk ”døgnklokke”: Gje ei utfyllende skildring av korleis eit døgn kan vere.
- Be om råd og rettleiing.
- Ingen aldersgrense nedad, men husk at behov endrer seg – be om revurdering!
- NAV sin informasjon om Hjelpestønad:
<https://www.nav.no/no/Person/Familie/Grunn+og+hjelpestonad/hjelpest%C3%B8nad>

Ordinær hjelpestønad

- Behovet må vere vesentlig større enn det som er vanleg for barn på same alder.

t.d. meirosorg 2,5 t pr.veke
el.meir.

Forhøyet hjelpestønad

- Ved større behov for meirosorg.
Eks. meirosorg 7,5 t/pr.veke el.mier
- Øvre aldersgrense for forhøyet hjelpestønad er 18 år
- <https://www.nav.no/no/Person/Familie/Grunn+og+hjelpestonad/forh%C3%B8yet-hjelpest%C3%B8nad>

Omsorgslønn

- Kan etter nærmere bestemte vilkår innvilgast til pårørende som gjev mykje hjelp
- Lovfesta kommunal velferdsordning – skjønsmessig vurdering.
- Samordning med hjelpestønad og evt.anna tjenestetilbud
- Oppdragstaker, ikkje arbeidstaker.
- Skattepliktig inntekt

Bruk «døgneklokke» - skildre meirosorg og innverknaden på familien.

Støttekontakt/ Fritidskontakt

- En kommunal tjeneste for barn/ungdom/voksen med behov for hjelp til å opprettholde sosial deltakelse eller behov for praktisk assistanse til fritidsaktiviteter.
- Rekrutteres gjerne etter forslag fra brukeren.
- Støttekontakten lønnes av kommunen som oppdragstaker og får dekning til faktiske utgifter.
- Husk å søke om vedtak med lengre tids varighet, f.eks. 2 år.

Avlastning, jfr.helse og omsorgstjenestelov. §3-2

Kva er avlastning?

Kommunal ordning for foreldre/søsken med omfattende omsorgsoppgaver

Hensikten:

- hindre at de blir utmatta av omsorgsarbeidet
- gje naudsynte og regelmessig fritid og ferie
- Gje moglegheiter til å leve eit liv med "vanlege" aktivitetar, vere til nytte og glede for barnet med diagnose/sysken
- Gje tryggleik og kontinuitet
- Gje meir tid og overskudd til eventuelle søsken

Korleis

- Be om søknadsskjema fra kommunen, om du ikkje alt har fått det. Hugs å søke om vedtak over lenger tid, t.d.2 år.

Krav på kompensierende tjenester/midlertidige tiltak

Hjemmel:

Ulovfestet forvaltningsrett og indirekte av fvl. § 42, hotjl. §§ 3-2, 1. ledd nr. 5-6, 3-6 og 3-8 og pasrl. § 2-1 a, 2. ledd

Frist for å sette i verk tiltak

- ”Snarest mulig og i samsvar med det vedtaket gir anvisning på”, jfr. fvl. §§ 27 og 42: Tilsynssaker viser ulik praksis, normalt gis kommunen en frist på inntil 3-mnd / 3-uker.
- Kommunen skal sikre at kompensierende tiltak vurderes der vedtaket ikke kan oppfylles.

Definisjon av kompensierende tiltak:

Tjeneste som ytes istedenfor en annen tjeneste som ikke kan tilbys.

- Eksempel: Kan ytes som lønn (laveste sats hjemmehjelp) til forelder, men her er det den enkelte kommunes forslag til løsninger som gjelder.

Kva bør de gjere når de har vedtak som ikkje er oppfylt?

- Gå i dialog med vedtaksorganet, etterspør tjeneata og evt. kompensierende tiltak.
- Klage på manglende oppfylt vedtak
  - Adresseres til vedtaksorganet
  - Om ikkje medhold på klage: Be om at klagen sendast vidare til Statsforvalter, evt. med tilleggsopplysningar frå familien.

Pensjonspoeng for ulønnet- evt.lønnet omsorgsarbeid

- Sjekk med NAV

Hjelpemiddel

- Dagliglivets gjeremål,
- Fritid/Sosial deltaking
- Skule
- T.d. spesielle dataprogram, elektronisk tidsplanleggar

Aktuelle instansar: Helseforetaket og helse og sosialtjenesten i kommunen (ergoterapeut og/el.logoped), NAV lokalt og NAV Hjelpemiddelsentral.

I Hjelpemiddeldatabasen finn du forslag til hjelpemiddel som kan vere aktuelle for fleire målgrupper.

<https://www.hjelpemiddeldatabasen.no/>

Kommunale velferdsordninger

- Ledsagerordning/ ledsagerbevis
- Sommerturer - Ålesund kommune, Røde kors
  - Barn/ungdom med funksjonsnedsetting
  - Søsken?
- Treningskontakt/Fritidskontakt?

Sjekk om det er andre tilbud i di kommune; for familien, barnet med diagnose eller sysken!

Barnehage og skule

Rettar hjemlet i opplæringslova og forvaltningsloven:

- Sakkyndig vurdering fra PPT om rett til- og innhold i spesialundervisning: Enkeltvedtak med klagerett. Behov for/krav om ny sakkyndig vurdering.
- Enkeltvedtak om rett til- og innhold i spesialundervisning fra barnehage/skole - Klagerett
- IOP-Individuell opplæringsplan. Målbart.
- Pedagogiske årsrapport/evaluering av opplegg
- Skuleskyss
- Leksehjelp utenom lovpålagt for 1.-4. årstrinn i grunnskulen: Kan vere hjelpetiltak hjemlet i barnevernsloven § 4-4?! Ulik praksis.

Etter 18 år?

- Folkehøgskule?
- Studie? Lånekassa, ekstra stipend.
- Arbeid?
- NAV: arbeidsevnevurdering, aktivitetsplan
  - Arbeidspraksis
  - Behandling/rehabilitering
  - Kurs/utdanning
  - Tilrettelegging av arbeidsplass
  - Sosial trening og mestring

Arbeidsavklaringspenger

- Under aktiv behandling
- Under gjennomføring av arbeidsrettede tiltak
- Under arbeidsutprøving
- Under oppfølging av Nav etter at behandling og tiltak er forsøkt
- Under utarbeidelse av aktivitetsplan
- I påvente av aktiv behandling eller et arbeidsrettet tiltak
- Mens en uføresak blir vurdert
- Student med behov for behandling for å kunne gjenoppta studier

<https://www.nav.no/no/person/arbeid/arbeidsavklaringspenger/arbeidsavklaringspenger-aap>

Aktuelle nettsider:

- www.nav.no
- www.autismeforeningen.no
- <https://adhdnorge.no>
- [Støtteordning](#)

Med forbehold om feil og manglar.

Magny Barmen

Spesialpedagog BUP Ålesund

Avdeling psykisk helsevern for barn og unge

Tlf: 70 16 72 00

[bup-poliklinikk-ålesund](http://bup-poliklinikk-alesund.no)